

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT

MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 94
Tel./ fax (022) 31-02-74, 31-02-84, e-mail: aparat@cnaigs.md, www.cnaigs.md

Nr. 54 din 27 februarie 2017

Parlamentul Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Ștefan cel Mare, 105

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. f) din *Legea Nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat* și pct. 55 din *Regulamentul Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată se Stat*, Vă remitem Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2016.

Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2016, a fost examinat și aprobat la ședința *Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată se Stat (CNAJGS)* din 10 februarie 2017. Documentul descrie rezultatele activității în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, principalele probleme, concluzii, precum și schițează pașii care urmează a fi întreprinși.

În vederea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevăzute în actele juridice naționale și internaționale, CNAJGS își exprimă disponibilitatea pentru o colaborare continuă cu autoritățile publice și solicită respectuos înaltelor autorități, susținerea activității sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Cu înalte considerațiuni,

Președinte al CNAJGS

Emanoil PLOȘNIȚA

Ex.: Victoria Virschi
Tel.: 0 (22) 31-02-74

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	378
"03" 03	2017
Ora	

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ
GARANTATĂ DE STAT

**RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A
ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT**

1 ianuarie 2016 - 31 decembrie 2016

I. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ANGAJAMENTE DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2016

II.I. Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat;

II.II. Activitatea OT ale CNAJGS și persoanelor autorizate să acorde AJGS.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2017

RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT PENTRU ANUL 2016

SUMAR

Angajamentul de a acorda asistență juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice și de a consolida sistemul actual de asistență juridică garantată de stat (AJGS) **se reflectă în actele internaționale** la care Republica Moldova este parte, în **legislația și documentele de politici ale Republicii Moldova, inclusiv în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016, în Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016, Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017.**

Pe parcursul anului 2016, **Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) s-a întrunit în 8 ședințe ordinare**, a adoptat 39 hotărâri și 2 dispoziții întru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS.

În baza Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, în anul 2016 **de asistență juridică calificată** garantată de stat **au beneficiat 49743 persoane**. Din numărul total de beneficiari **2842 au fost minori și 6845 au fost femei**. Totodată, din cele **49743** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat în **44850 cazuri a fost acordată asistența juridică ordinară** (dintre care **45392 au constituit cauze penale și 4351 cauze non-penale**), iar în **4893 cazuri a fost acordată asistența juridică de urgență** (în caz de reținere în cauze penale sau contravenționale). Pe lângă aceasta, în anul 2016 de **asistență juridică primară** garantată de stat au beneficiat **9335 persoane**. Prin urmare, în anul 2016 au fost înregistrați **59078** de beneficiari de asistență juridică primară și calificată garantată de stat.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **491 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 16 avocați publici, 28 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor, 9 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, 9 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și 10 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor. Asistența juridică primară a fost acordată de 42 de parajuriști, 13 de studenți ai facultăților de drept și 16 avocați publici.**

Activitatea sistemului în anul 2016 a continuat să demonstreze o serie de **tendințe pozitive**:

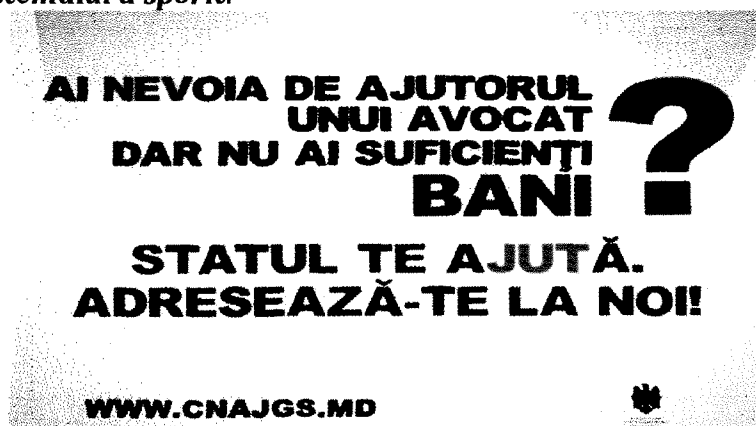
- **Sistemul este funcțional.** Regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate și optimizate permanent; personalul care activează în cadrul sistemului este instruit; serviciile sunt mediatizate intens și oferite unui număr în creștere de beneficiari, în toate tipurile de cauze; este asigurat un nivel minim de resurse care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;

- **Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare.** În baza Legii cu privire la AJGS și a cadrului normativ secundar, reflectat în regulamentele care reglementează activitatea în sistemul de AJGS, CNAJGS a revizuit reglementările necesare, astfel încât acestea să fie clare, consecvente și fundamentate științific.

În ianuarie 2016 au intrat în vigoare modificările operate la Legea nr. 198 din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat. Modificările vizează modalitatea de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și dreptul coordonatorilor Oficiilor teritoriale ale CNAJGS de a solicita și a primi gratuit, în regim online din partea autorităților administrației publice centrale și locale, a instituțiilor posesoare de registre de stat, informația necesară pentru verificarea veniturilor solicitanților de asistență juridică garantată de stat.

Extinderea categoriilor beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat cărora li se acordă asistența juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor a fost realizată prin modificările la Legea nr. 198 din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, intrate în vigoare la 16 septembrie 2016.

- **Nivelul de calificare profesională a angajaților OT ale CNAJGS și Aparatului administrativ al CNAJGS este în creștere permanentă** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență. Personalul AA și al OT al CNAJGS au participat la diverse instruirii: 2 angajați au participat la *Seminarele de instruire a persoanelor responsabile de efectuarea procedurilor de achiziții publice din cadrul autorităților contractante*, 4 angajați au beneficiat de instruire în cadrul *Programului de formare pentru dezvoltarea competențelor profesionale în instituțiile naționale cu mandate în domenii legate de drepturile omului*, care a cuprins modulele: cunoștințe generale privind sistemul drepturilor omului; „Managementul organizational din perspectiva drepturilor omului”; „Dezvoltarea abilităților de formator”. Personalul din cadrul Aparatului Administrativ și a OT Chișinău a participat, de asemenea, la atelierul de lucru *„Experiența Estoniei și bunele practici privind aplicarea acquis-ului comunitar european privind standardele de calitate ale avocatului în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat.”* Contabilii-șefi din cadrul Aparatului Administrativ și OT Chișinău au beneficiat de *Seminarul Modul de întocmire a rapoartelor financiare în instituțiile din sistemul bugetar și instruirea Evidența contabilă și raportarea în sistemul bugetar*.
- **Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit.**
Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de AJGS sunt informați permanent despre modalitatea de funcționare a sistemului de AJGS. În măsura posibilităților, sunt continuate acțiunile de mediatizare din anii precedenți, astfel încât sistemul să devină tot mai cunoscut potențialilor beneficiari

de AJGS, în special pe cauzele non-penale.

În 2016, activitățile de mediatizare au fost realizate prin difuzarea a 2 spot-uri publicitare la televiziune, cu privire la asistența juridică calificată garantată de stat pe cauzele penale și non-penale; participarea la emisiuni radio și tv; prin publicarea a 9 articole informative în presa scrisă; elaborarea și editarea broșurilor și calendarelor informative cu privire la sistemul de AJGS.

Prin intermediul parajuriștilor și OT ale CNAJGS au fost distribuite materiale informative (broșuri, ghiduri, calendare) destinate beneficiarilor și potențialilor beneficiari de AJGS cu următoarele tematici:

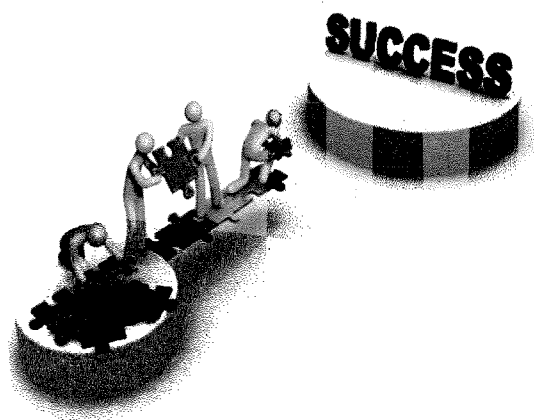
1. „Asistența juridică calificată garantată de stat pe cauzele penale”
2. „Asistența juridică calificată garantată de stat pe cauzele non-penale”
3. „Asistența juridică de urgență garantată de stat”
4. „Квалифицированная юр. помощь гарантируемая государством”
5. „Срочная юридическая помощь гарантируемая государством”

Totodată, în cadrul a 120 de vizite de monitorizare a parajuriștilor, au fost desfășurate campanii de informare a populației rurale și reprezentanților APL despre asistența juridică primară și calificată garantată de stat. Colaborarea OT ale CNAJGS cu asociațiile obștești a dus la intensificarea activităților de mediatizare, CNAJGS beneficiind și de suportul acestora la diseminarea informației pertinente activității din sistemul de AJGS.

- ***Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.*** Se acordă atenție tuturor componentelor mecanismului de asigurare a calității, inclusiv și celei de instruire profesională continuă, care oferă posibilitatea avocaților implicați în sistem de a-și perfecționa cunoștințele în domenii specifice. Adicional, ghiduri metodologice și profesionale pentru avocați și parajuriști au fost distribuite. Activitățile de monitorizare a persoanelor autorizate să acorde AJGS continuă să fie unul dintre instrumentele utilizate de către CNAJGS întru asigurarea calității.

În acest sens, în vederea ***consolidării mecanismului de monitorizare a calității*** CNAJGS a elaborat *Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele contravenționale cu implicarea copiilor și Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele civile cu implicarea copiilor*, care urmează a fi aprobate în 2017.

- ***Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS pentru consolidarea capacității sistemului de AJGS este în continuă creștere.***

În particular, datorită colaborării cu Reprezentanța UNICEF-Moldova, Fundația Soros-Moldova (*în continuare FSM*), Centrul de Drept al Avocaților (*în continuare CDA*), Înalțul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite (*în continuare UNHCR*), Institutul de Reforme Penale (*în continuare IRP*), Centrul de drept al Femeilor (*în continuare CDF*) a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS, așa încât beneficiarii de AJGS să aibă parte de o mai mare protecție juridică din partea statului.

În 2016 a continuat colaborarea cu partenerii de dezvoltare, în vederea implementării acțiunilor strategice prevăzute în documentele de politici, cum ar fi *Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ 2011-2016)* și *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017, Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016* și alte documente de politici care prevăd consolidarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

- **Statutul juridic definitiv al CNAJGS.** Activitatea curentă a CNAJGS este asigurată în continuare de către Aparatul Administrativ al CNAJGS, care monitorizează funcționarea sistemului de acordare a AJGS, contribuind la funcționarea și fortificarea capacității de administrare a întregului sistem de AJGS.

Cu toate acestea, se constată unele **deficiențe în activitate**, precum *cadrul legislativ* care încă necesită perfecționare și ajustare, *extinderea categoriilor de beneficiari* ai asistenței juridice garantate de stat excluși de testul financiar (ex: solicitanți de azil, victimele infracțiunilor etc.). Un alt aspect la care trebuie de acordat atenție este ajustarea cadrului normativ secundar care vizează sistemul de AJGS, deoarece de la adoptare până în prezent unele regulamente nu au fost revizuite.

Se constată și anumite **deficiențe financiare** care au împiedicat în implementarea acțiunilor/obiectivelor trasate în documentele de politici, în particular prioritățile trasate în SRSJ 2011-2016. Astfel în anul 2016 din totalul de 1278,1 mii lei alocate pentru implementarea SRSJ 2011-2016, ca urmare a reprioritizării resurselor bugetare a fost posibilă executarea a 1081,1 mii lei (destinate remunerării parajuriștilor). În consecință din acțiunile planificate pentru a fi realizate în 2016, în vederea implementării reformei în domeniul justiției, a fost posibilă doar "Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară în localitățile urbane și extinderea rețelei de parajuriști în localitățile rurale". Instruirea și asistenta metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat și "Desfășurarea campaniilor de informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat", au fost realizate cu resursele proprii ale CNAJGS. Cu toate acestea, anul 2016 s-a încheiat fără datorii, în ce privește remunerarea prestatorilor de servicii de asistență juridică, spre deosebire de anul precedent.

În același timp, volumul de lucru și noile tipuri de activități sunt în continuă creștere în raport cu numărul insuficient de unități de personal și remunerarea mică a angajaților OT și AA ale CNAJGS. Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și **intervenția altor autorități publice**, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

Prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

- I. Obligații internaționale și angajamente de acordare a AJGS;**
- II. Activitatea în sistemul de acordare a AJGS în anul 2016;**
- III. Obiective strategice și Planul de acțiuni pentru anul 2017.**

I. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ANGAJAMENTE DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

Asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o cerință obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Asistența juridică efectivă constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistență juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- ✓ Declarația Universală a Drepturilor Omului, 10 decembrie 1948, în particular art. 2,7,8,10,11;
- ✓ Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, în particular art. 2 și art. 14 (3d);
- ✓ Convenția Internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37(d), art. 40 (2b);
- ✓ Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului referitoare la articolul respectiv;
- ✓ Recomandările și Rezoluțiile Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
 - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
 - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
 - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
 - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
 - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).
- ✓ Rezoluția nr. 67/187 adoptată de Adunarea Generală ONU la 28 martie 2013 cu privire la Principiile și Linile directoare ale ONU privind Accesul la Asistența Juridică Garantată de Stat în Sistemele de Justiție Penală.

Angajamentul de a facilita accesul la justiție a fost reflectat și în documente de politici ce țin de drepturile omului, justiție și afaceri interne, în particular:

1. **Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016, (Capitolul 5. Justiția și Drepturile Omului, lit. c) Drepturile Omului, Obiectivul 22. Dezvoltarea și aplicarea eficientă a AJGS - Sistem de AJGS dezvoltat; Acțiunea 22.1 – 22.4 - Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară pentru localitățile urbane, Monitorizarea externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat în vederea îmbunătățirii calității și a accesibilității serviciilor de AJGS (cauze penale și non-penale), Instruirea și asistența metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde AJGS, Elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați în AJGS în cauzele care implică copiii, în vederea asigurării specializării actorilor din sistemul justiției în lucrul cu copiii).**

2. **Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016, (titlul II. Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate, titlul IV, capitolul 27. Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului, art. 138, acțiunea 1-3, Consolidarea capacităților CNAJGS în acordarea serviciilor juridice calitative copiilor victime/martori și copiilor în contact cu legea, elaborarea standardelor de calitate și a mecanismelor de monitorizare și evaluare a serviciilor juridice acordate de avocații publici, elaborarea cadrului legal privind procedurile de cercetare și de soluționare a cauzelor copiilor aflați în conflict cu legea sub vârsta răspunderii penale, inclusiv privind aplicarea unor măsuri cu caracter educațional, conform standardelor europene și internaționale privind protecția copilului.**

3. **Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2014 – 2016, (Capitolul I - Măsuri generale, Subcapitolul - 1.3. Consolidarea capacității, Obiectivul 1. Sporirea nivelului de cunoaștere a actorilor antitrafic în vederea prevenirii, combaterii traficului de ființe umane și asistenței victimelor traficului de ființe umane prin abordări bazate pe drepturile omului. Acțiunea 1.3.10 - Dezvoltarea și pilotarea unui program de instruire a avocaților care prestează servicii de AJGS în domeniul asistenței victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane și a cooperării în cadrul Sistemului Național de Referire;**

Capitolul III - Asistența și protecția socială a victimelor și martorilor, Subcapitolul 3.3 - Reabilitarea și reintegrarea, Obiectivul 1. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor prestate victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane. Acțiunea 3.3.2 - Acordarea asistenței juridice, inclusiv garantate de stat, victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane.

4. Suportul Parlamentului și Guvernului pentru consolidarea în continuare a capacităților sistemului de AJGS se reflectă și în **Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, (Pilonul III – Accesul la justiție** și executarea hotărârilor judecătorești; Obiectiv specific – ameliorarea cadrului instituțional și a proceselor care asigură accesul efectiv la justiție: asistență juridică efectivă, examinarea cauzelor și executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, modernizarea statutului unor profesii juridice conexe sistemului de justiție; **Direcția Strategică 3.1 – Fortificarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, domeniile de intervenție strategică 3.1.1 – 3.1.3 – Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului AJGS, îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de AJGS (cauze penale și non-penale), promovarea culturii și accesului la informația cu caracter juridic și reducerea nihilismului juridic), (Pilonul VI – Respectarea drepturilor omului în sectorul justiției;** Obiectiv specific: Asigurarea respectării drepturilor omului în practicile și politicile juridice; **Direcția Strategică 6.3 – Consolidarea**

sistemului de justiție pentru copii, domeniile de intervenție strategică 6.3.5 – 6.3.6 întocmirea și actualizarea permanentă a listei de avocați specializați în asistența juridică garantată de stat în cauzele care implică copii, elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați în asistența juridică garantată de stat în cauzele care implică copii).

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova; prevederile Codului de Procedură Penală, Codului Contravențional și Codului de Procedură Civilă.

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2016

II.1 ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza Legii cu privire la AJGS nr. 198-XVI din 26.07.2007 este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al *Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

Sistemul de acordare a AJGS tinde să asigure accesul liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de AJGS.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii cu privire la AJGS, nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a Regulamentului Consiliului Național pentru AJGS, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008). Conform Legii cu privire la AJGS, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru.

În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2016**, CNAJGS s-a întrunit în **8 ședințe ordinare** și a adoptat **39 hotărâri**. Astfel, întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în planul său de activitate, CNAJGS **a întreprins multiple măsuri**, cele mai importante fiind:

- Adoptarea Hotărârii nr. 2 din 04 februarie 2016, prin care au fost aprobate *Regulile cu privire la implicarea studenților facultăților de drept în procesul de acordare a asistenței juridice primare garantate*. Regulile stabilesc modalitatea de implicare a studenților de la facultățile de drept din instituțiile de învățământ superior acreditate în procesul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat, inclusiv: procedura și criteriile de selectare a studenților; modul de instruire a studenților; modalitatea de acordare a asistenței juridice primare de către studenți; relațiile studenților cu Oficiile teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, avocații publici, alte

persoane fizice și juridice; mecanismul de monitorizare a activității studenților și de asigurare a calității asistenței juridice primare acordate de către studenți.

- Adoptarea Hotărârii nr. 10 din 31 martie 2016 cu privire la *aprobarea formei deciziei privind refuzul de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat*.
- Adoptarea Hotărârii nr. 12 din 31 martie, și Hotărârea nr. 13 din 31 martie 2016 cu privire la *aprobarea formei registrului monitorizării interne și externe a calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați*.
- Hotărârea nr. 14 din 31 martie 2016 cu privire la aprobarea *Forma deciziei privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat* a fost adoptată în contextul modificărilor operate în lege privind modalitatea de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat
- Prin adoptarea Hotărârii nr. 31 din 27 decembrie 2016, CNAJGS a aprobat *Planul de acțiuni pentru anul 2017 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017*. Aceste documente de politici au trasat obiectivele CNAJGS pentru următorii 3 ani și acțiunile specifice de întreprins în anul 2017.

Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

Resurse disponibile pentru sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Cheltuielile pentru asistența juridică garantată de stat, deși au o pondere redusă în bugetul de stat comparativ cu alte state europene, au crescut de la 6,9 mln. lei pentru anul 2009, la la 26,4 mln. lei pentru anul 2016.

Creșterea cheltuielilor pentru acest domeniu se datorează creșterii considerabile a volumului de AJGS acordate, urmare a extinderii spectrului de servicii de AJGS pe cauzele non-penale și în virtutea sporirii încrederii potențialilor beneficiari în sistem. În contextul în care spectrul de servicii oferite a fost extins, corespunzător volumul de AJGS este în creștere. Prin urmare, pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat pe toate tipurile de cauze, pentru acordarea asistenței juridice primare, precum și pentru implementarea obiectivelor prevăzute în *SRSJ 2011-2016* și întru îmbunătățirea și diversificarea spectrului de servicii acordate, în anul 2016 au fost alocate 26,4 mln. lei. Astfel, anul 2016 s-a încheiat fără datorii la capitolul remunerarea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat.

Parteneriate ale CNAJGS. Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție ș.a.) și cele ale administrației publice centrale (Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor) și locale.

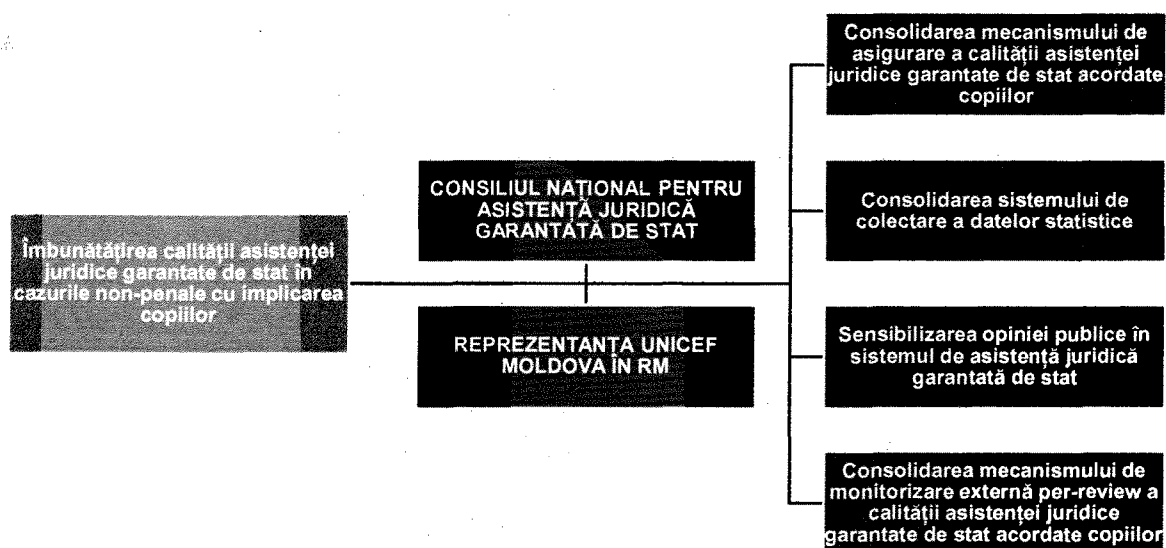
În acest context, pe parcursul anului 2016, CNAJGS a adresat autorităților menționate 60 demersuri (note informative, recomandări metodologice referitor la solicitarea și desemnarea avocatului, etc.). Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție

este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a AJGS sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

1. În 2016, CNAJGS a continuat colaborarea cu *Reprezentanța UNICEF-Moldova*. Cu suportul acordat, a fost inițiată implementarea proiectului „*Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate copiilor*”. Întru asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor în contact cu legea au fost elaborate Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat în cauzele contravenționale și civile cu implicarea copiilor.

Protecția drepturilor copiilor în sistemul de justiție este asigurată de calitatea asistenței juridice garantate de stat acordată beneficiarilor minori și consolidarea abilităților profesionale ale avocaților ce acordă AJGS pe cauzele cu implicarea copiilor. În cadrul acestui proiect, a fost inițiată procedura de actualizare și îmbunătățire a sistemul informațional din sistemul de asistență juridică garantată de stat în vederea dezagregării datelor și identificării cazurilor cu implicarea copiilor.

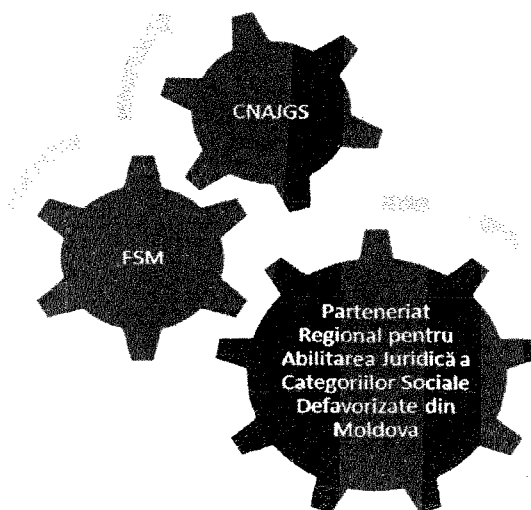
Evenimentul de lansarea a proiectului s-a desfășurat la 07 decembrie 2016. La eveniment a fost făcută publică analiza rezultatelor proiectului „*O calitate mai bună a asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor*”, implementat în perioada octombrie 2014-decembrie 2015.

2. Pe parcursul anului 2016 continuă colaborarea cu FSM, în contextul proiectului „*Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova*”. Unul dintre obiectivele de bază a proiectului a fost extinderea accesului la justiție și asistență juridică primară către grupurile sociale cele mai vulnerabile, prin urmare grupul țintă a fost rețeaua de parajuriști din Moldova. Importanța dezvoltării și extinderii asistenței juridice primare acordată de parajuriști rezidă și în faptul că instituționalizarea rețelei de parajuriști comunitari se regăsește în Planului de acțiuni pentru implementarea a SRSJ 2011-2016.

Drept rezultat, în 2016 înregistrăm un număr de 42 de parajuriști care acordă asistență juridică primară în circa 50 de localități rurale și urbane din țară. Numărul parajuriștilor care activează la moment, face dovada unei tendințe pozitive de extindere anuală a rețelei. În 2014 numărul parajuriștilor a crescut până la 20, ulterior în 2015 a ajuns la 32 și în anul 2016, 42 de parajuriști acordă asistență juridică primară în comunitățile atât rurale cât și urbane.

Proiectul „Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova” a avut o contribuție substanțială la dezvoltarea rețelei de parajuriști din Moldova. În luna iulie a anului curent FSM în parteneriat cu CNAJGS a desfășurat instruirea inițială a parajuriștilor, urmată de Programul de instruire continuă.

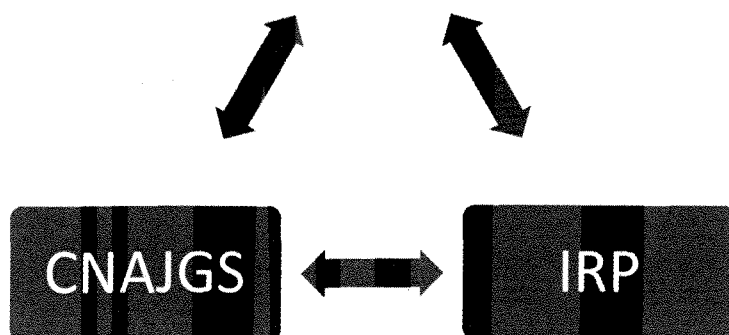
În contextul proiectului, în iunie 2016, Moldova a fost gazda unei delegații din Republica Populară Mongolă. Reprezentanții Forumul Societății Deschise din Mongolia, Ministerului Justiției, Institutului de Drept din Mongolia au fost familiarizați cu funcționarea sistemului de asistență juridică garantată de stat din Republica Moldova. Modul de funcționare a sistemul de asistență juridică garantată de stat din Moldova a fost prezentat în cadrul vizitelor efectuate la Oficiile Teritoriale Chișinău și Bălți.

Familiarizarea cu procedura de acordare a asistenței juridice primare prin intermediul parajuriștilor s-a realizat în cadrul vizitelor în localitatea Bădiceni r-nul Soroca și în Cărpineni r-nul Hîncești, unde au avut loc și discuții cu primarii localităților și beneficiarii parajuriștilor.

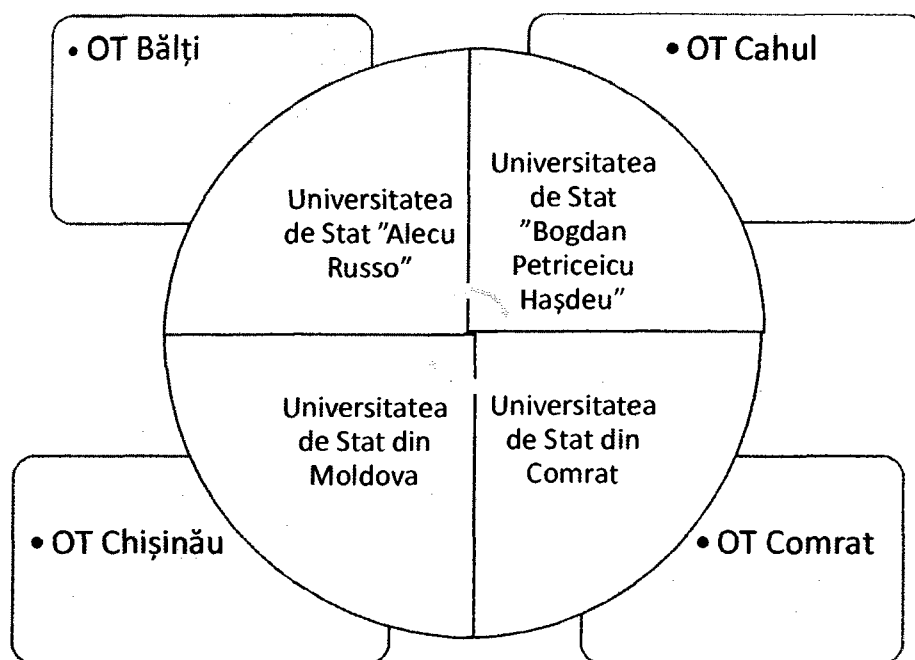

3. În prima jumătate a anului 2016, a continuat acordarea asistenței juridice primare de către studenții de la facultățile de drept din universitățile acreditate din Republica Moldova. Activitățile au avut loc în cadrul proiectului *“Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare”*, implementat de către IRP în parteneriat cu CNAJGS, cu suportul financiar al Misiunii OSCE în Moldova.

Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare

În cadrul proiectului OT ale CNAJGS au continuat colaborările cu Facultățile de Drept din cadrul Universităților acreditate din Republica Moldova.

Principalele direcții ale proiectului au constat în implicarea studenților în acordarea asistenței juridice primare, precum și desfășurarea unor lecții publice de informare privind respectarea drepturilor omului. În acest context, în cadrul proiectului, au fost desfășurate 3 ateliere de instruire cu genericul "Abilitarea juridică prin desfășurarea lecțiilor publice în comunitate" și "Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare". Ca rezultat al acestor instruirii studenții au obținut abilități necesare în vederea acordării asistenței juridice au fost implicați în prestarea serviciilor juridice primare în cadrul Oficiilor teritoriale ale CNAJGS, cel puțin 2-4 ore pe săptămână.

În februarie 2016 au fost aprobate de către CNAJGS "Regulile cu privire la implicarea studenților facultăților de drept în procesul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat" care stabilesc modalitatea de implicare a studenților de la facultățile de

drept din instituțiile de învățământ superior acreditate în procesul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat, procedura și criteriile de selectare a studenților; modul de instruire a studenților; modalitatea de acordare a asistenței juridice primare de către studenți; relațiile studenților cu Oficiile teritoriale ale CNAJGS, avocații publici, alte persoane fizice și juridice; mecanismul de monitorizare a activității studenților și de asigurare a calității asistenței juridice primare acordate de către studenți

Pe parcursul anului 2016, studenții cu mentoratul avocaților publici au acordat asistență juridică primară garantată beneficiarilor în număr de 672 persoane.

4. În anul 2016, CNAJGS a continuat parteneriatul cu Centrul de Drept al Femeilor prin asigurarea acordării asistenței juridice primare, asistenței juridice calificate, asistenței holistice și altor forme de asistență femeilor victime ale violenței domestice. În baza acestui acord de colaborare au fost organizate o serie de instruirii pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat.

5. În anul 2016 a fost prelungit Acordul de colaborare în vederea oferirii consilierii și prestării serviciilor juridice pentru solicitanții de azil, beneficiarii unei forme de protecție umanitară, solicitanții statutului de apatrid, apatrizii, cetățenii străini, inclusiv străinii în privința cărora a fost dispusă luarea în custodie publică, semnat de Biroul Migrație și Azil, Consiliul Național Pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și Asociația obștească Centrul de Drept al Avocaților. Acordul are drept scop stabilirea unui mecanism de asistență juridică eficientă, precum și contribuirea la sporirea capacității instituționale și profesionale a părților. Prolungirea Acordului reprezintă o deschidere în vederea edificării unui parteneriat stabil dintre stat și societatea civilă pentru asigurarea respectării drepturilor străinilor pe teritoriul Republicii Moldova.

6. CNAJGS continuă colaborarea cu Inspectoratul Național de Probațiune în baza unui acord de parteneriat, al cărui obiectiv îl constituie contribuirea la reintegrarea socială a persoanelor aflate la evidența organului de probațiune, prin acordarea AJGS.

Activități desfășurate de către CNAJGS în colaborare cu partenerii săi de dezvoltare pe parcursul anului 2016.

În colaborare și cu suportul partenerilor de dezvoltare, în anul 2016, CNAJGS a reușit să organizeze activități dedicate sistemului de AJGS.

- Atelierul de lucru cu genericul „Activitatea sistemului de asistență juridică garantată de stat. Realizări. Deficiențe. Perspective”, organizat cu suportul fundației Soros-Moldova. Obiectivul principal al atelierului a fost analiza și sinteza realizărilor în sistemul de AJGS, împărtășirea experienței și bunelor practici, determinarea perspectivelor de dezvoltare ale sistemului de AJGS (15-16 septembrie 2016).
- Lansarea proiectului: „Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor”, organizat cu suportul UNICEF Moldova. În cadrul evenimentului, CNAJGS a prezentat obiectivele urmărite în cadrul proiectului și planul de activități stabilit pentru perioada 2016-2017, care reies din scopul principal de a asigura calitatea asistenței juridice garantate de stat,

prin elaborarea și instituționalizarea standardelor de calitate și instrumentelor de monitorizare în cauzele non-penale (7 decembrie 2016).

- Întâlniri tematice ale CNAJGS: Întruniri cu avocații din raioane în care au fost discutate deficiențele întâlnite în activitatea OT-le și ale avocaților. Întruniri cu reprezentanții Institutul Național al Justiției (în continuare INJ), FSM (privind implementarea proiectului Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova), UNICEF Moldova (prezentare activităților din cadrul Proiectului Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor.), UNHCR, Biroul Migrația și Azil (în continuare BMA) și CDA (privind implementarea proiectului Inițiativa de calitate în sistemele de azil din Europa de Est și Caucazul de Sud), CDF (privind continuitatea parteneriatelor în contextul modificării cadrului normativ ce vizează violența domestică), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (în continuare PNUD), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (în continuare OSCE), ș.a. în vederea consolidării parteneriatelor și instruirii avocaților și parajuriștilor.

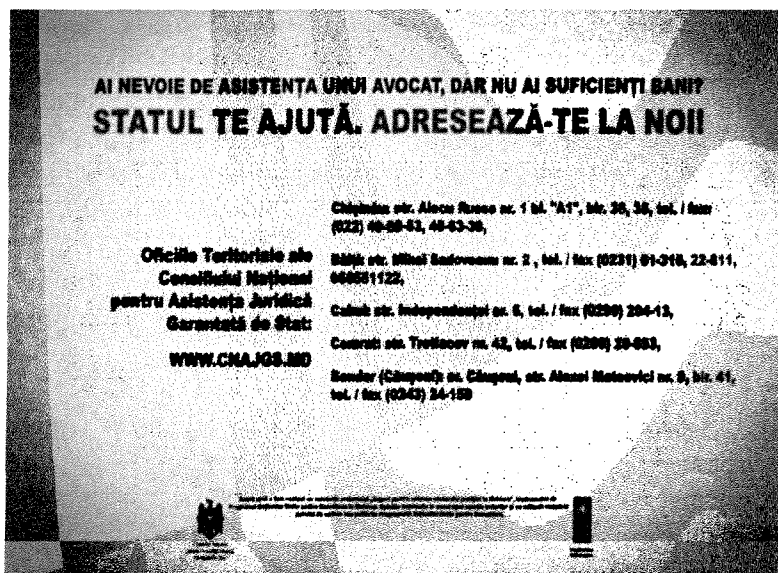
Instruirea și asistența metodică a persoanelor autorizate să acorde AJGS. Doi ani consecutiv (2013-2014), CNAJGS a asigurat desfășurarea sesiunilor de instruire inițială și continuă pentru avocații care acordă AJGS, din resursele alocate din bugetul de stat. În 2016, CNAJGS a fost în imposibilitate să organizeze independent cursuri de instruire din cauza reprioritizării resurselor financiare în bugetul de stat. În pofida impedimentelor create, activități de instruire au fost realizate de CNAJGS cu implicarea partenerilor.

1. În parteneriat cu Institutul Național al Justiției (INJ) a fost organizat *Seminarul Standardele și procedurile justiției pentru minori: competențe și abilități speciale pentru lucrul cu copiii* din 08 februarie 2016, la care au participat 5 avocați;
2. În perioada februarie-martie 2016 au fost desfășurate *Seminarele Implementarea legislației RM cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie* organizate în parteneriat cu Centrul de Drept al Femeilor și INJ, 16 avocați au beneficiat de aceste instruirii;
3. La 29 februarie 2016, 2 avocați au participat la *Seminarul Național pentru Reprezentanți ai BMA, direcția Refugiați, Asistenți Judiciari și Societatea Civilă. Clauzele de Includere și Excludere conform Convenției din 1951*. Instruirea a fost organizată în parteneriat cu UNHCR și Asylum System Quality Initiative;
4. La 25 martie 2016 a fost organizat Seminarul pentru avocați și parajuriști *Cerințele Convenției din 1951 privind statutul refugiaților și legislației Naționale în materie de azil din RM*, 14 avocați și 5 parajuriști au beneficiat de instruire.
5. În luna aprilie 2016 în orașele Hâncești și Soroca, cu suportul Misiunea Norvegiană pentru Supremăția Legii (în continuare NORLAM) a fost facilitată organizarea a 2 *Seminare regionale pentru un grup de judecători, procurori și avocați*. În cadrul seminarelor au fost instruiți 10 avocați.

6. În parteneriat cu INJ, la 18 aprilie 2016 a fost desfășurată instruirea *Standardele jurisprudenței CtEDO în materia provocării. Presumpția nevinovăției – garanție conform art. 6 CEDO*, la care au participat 10 avocați;
7. În contextul proiectului *Introducerea și transferul bunelor practici ale Estoniei în domeniul AJGS către Republica Moldova*, a fost organizat la 20 mai, seminarul *Experiența Estoniei și bunele practici privind aplicarea acquis-ului comunitar european privind standardele de calitate ale avocatului în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat*. De instruire au beneficiat 20 de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat la cerere și avocați publici;
8. În perioada mai-iunie 2016 au fost desfășurate 2 seminare cu genericul *Acordarea asistenței juridice garantate de stat copiilor victime sau martori ai infracțiunilor*. De instruirile organizate în parteneriat cu INJ au beneficiat 44 de avocați;
9. De asemenea cu suportul INJ în luna iunie 2016 au fost organizate 2 seminare cu tematica *Acordarea asistenței juridice garantate de stat copiilor implicați în sistemul de justiție penală*. La instruirile au participat 39 avocați;
10. Două ateliere de instruire au fost realizate în lunile septembrie și noiembrie 2016 cu tematica *Implementarea legislației RM cu privire la combaterea și violenței în familie*. La atelierele de instruire organizate în parteneriat cu INJ și CDF au participat 18 avocați;
11. *Consolidarea cadrului legal și practicii judiciare pentru aplicarea uniformă a nulității absolute în procesul penal prin prisma art. 6 CEDO* a fost tematica seminarului din 25 noiembrie 2016, organizat de NORLAM și INJ. În cadrul seminarului mixt au fost instruiți 7 avocați;
12. La 05 decembrie 2016, în parteneriat cu NORLAM a fost organizat seminarul *Implementarea bunelor practici de apărare a persoanelor cu dizabilități*. De instruire au beneficiat 11 avocați;
13. În luna decembrie 2016, în parteneriat cu UNHCR, CDA, Asylum Systems Quality Initiative și INJ a fost desfășurat seminarul *Jurisprudența CtEDO aplicabilă în domeniul azilului. Scrierea cererilor la CtEDO. Regula 39 și utilizarea ei de către avocați*. Au beneficiat de instruire 14 avocați.
14. În contextul proiectului „Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova” implementat în colaborare cu Fundația Soros-Moldova au fost organizate instruirile destinate parajuriștilor. Astfel, la instruirea inițială au participat 42 de parajuriști. Ulterior în luna septembrie 2016 a fost organizată instruirea continuă în domeniul Drepturilor Omului și nediscriminarea, de care au beneficiat 37 de parajuriști. În cadrul programului de instruire continuă pentru parajuriști: Elemente de drept Civil. Recomandări Practice privind acordarea asistenței juridice primare, organizat în perioada 18-21 noiembrie 2016, au participat 32 parajuriști.
15. La 1-2 decembrie 2016, în parteneriat cu CDA și UNHCR a fost organizat Seminarul Național pentru parajuriști cu genericul *Reducerea și evitarea cazurilor de apatridie*. În cadrul seminarului au fost instruiți 20 de parajuriști.

În total, toți cei 491 avocați, 42 de parajuriști și 13 de studenți care au acordat AJGS în anul 2016, au avut posibilitate de a participa la instruiți organizate de partenerii de dezvoltare în colaborare cu CNAJGS.

Activitățile de mediatizare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat ca și în anii precedenți au fost realizate prin diseminarea ghidurilor practice, pliantelor broșurilor informative, difuzarea spot-urilor publicitare la TV, participarea la emisiuni radio și TV.

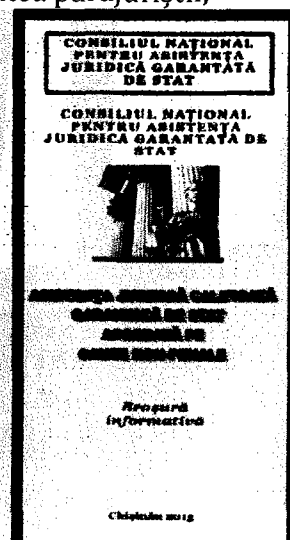
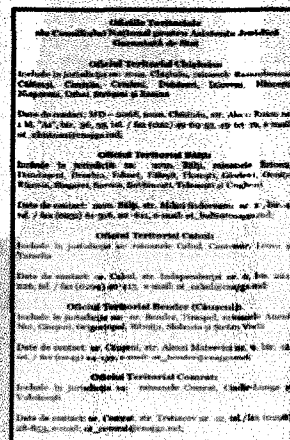
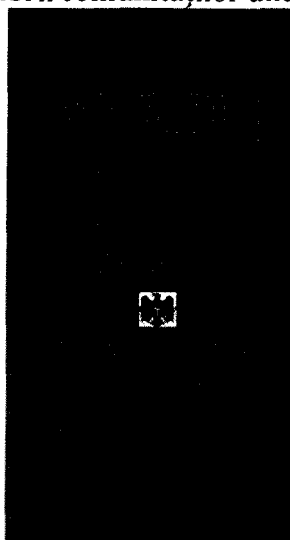

Aparatul administrativ al CNAJGS a asigurat difuzarea a 2 spot-uri publicitare, în perioada 01 august-01 octombrie 2016, cu privire la asistența juridică calificată garantată de stat pe cauzele penale și non-penale. De asemenea, au fost acordate 2 interviuri dedicate sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Diseminarea materialelor informative, pe parcursul anului 2016, a avut loc, inclusiv, prin intermediul OT-le ale CNAJGS și parajuriștilor.

Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS a realizat activități de mediatizare cu precădere în perioada efectuării vizitelor de monitorizare a activității parajuriștilor. Astfel, printre acțiuni de mediatizare se numără:

- ✓ discuții cu primarii localităților;
- ✓ discuții cu membrii comunităților unde își desfășoară activitatea parajuriștii;
- ✓ repartizare a ghidurilor practice, pliante și broșuri informative dedicate asistenței juridice garantate de stat:

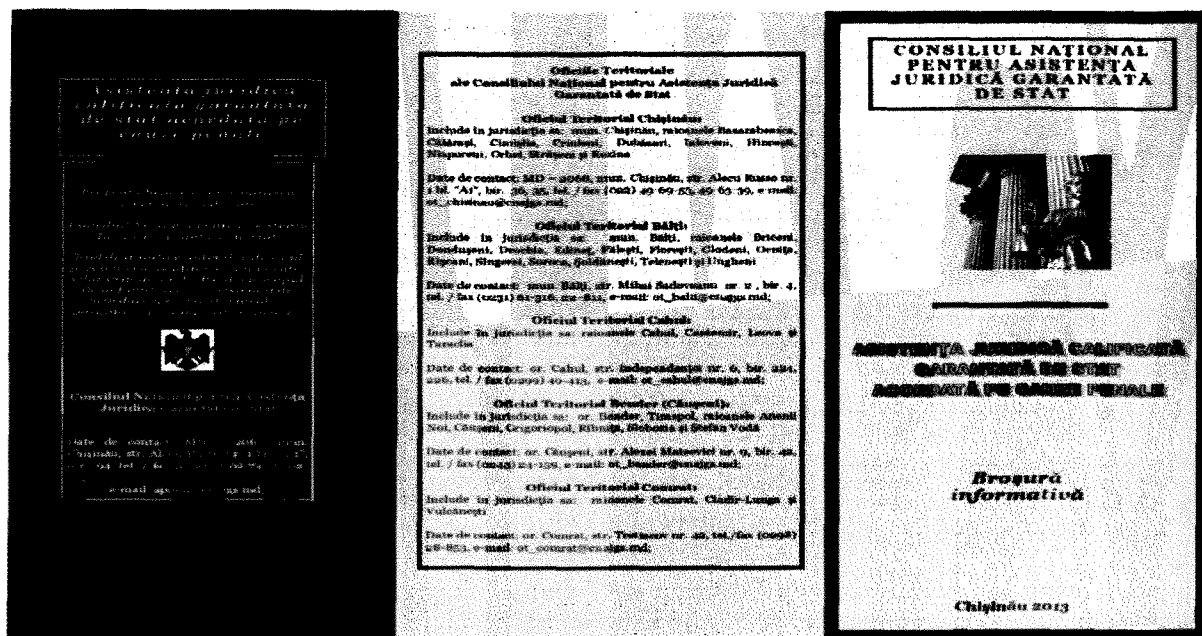
- ❖ Manual de drept european privind discriminarea – 17 ex.
- ❖ Ghidul avocatului care acordă ais.jur.garantata de stat- 24 ex.
- ❖ Discriminarea (cum să o recunoaştem şi cum să ne protejăm de ea) -33 ex.
- ❖ Prevenirea discriminării în relaţii de muncă – 6 ex.
- ❖ Prevenirea discriminării în relaţii de muncă – 5 ex.
- ❖ Prevenirea discriminării în relaţii de muncă (limba rusa)- 6 ex.
- ❖ Ghidul beneficiarului de asistenţă juridică garantată de stat – 1960 ex.
- ❖ Responsabilizarea judecătorilor prin implicarea mai activă a avocaţilor – 20 ex.

Oficiul Teritorial Bălţi al CNAJGS a desfăşurat activităţi de diseminare a ghidurilor practice, pliantelor şi broşurilor informative dedicate sistemului de AJGS. Totodată OT Bălţi al CNAJGS, a multiplicat pliante informative privind acordarea AJGS. Acţiunile de mediatizare s-au realizat şi în cadrul procesului de monitorizare a activităţii parajuriştilor, fiind repartizate cetăţenilor materiale informative, precum şi informarea în cadrul discuţiilor cu membrii comunităţii.

În ediţia săptămânală a ziarului municipal "Спрос и Предложение" din 21 decembrie 2016 în rubrica "Transparenţă" a fost publicat interviul acordat de coordonatorul OT Bălţi privind asistenţa juridică garantată de stat "Кто может получить бесплатную юридическую помощь".

Oficiul Teritorial Cahul al CNAJGS întru mediatizarea serviciilor de AJGS, a publicat 3 articole informative în presa scrisă: În ziarul „Gazeta de Sud” (ediţia nr. 30 din 05 august 2016, nr. 47 din 16 decembrie 2016) a fost publicat articolul „Asistenţa Juridică Garantată de Stat”. Articole de informare a populaţiei raionului despre serviciile acordate de Oficiul Teritorial au fost publicate şi în ziarul „Cahul Expres” (nr. 19 din 19 – 25 mai 2016, nr. 26 din 07 – 13 iulie 2016, nr. 49 din 15 – 21 decembrie 2016).

De asemenea, au fost repartizate prin intermediul primăriilor localităţilor din raza de activitate a OT Cahul, aproximativ 2100 broşuri informative:

Oficiul Teritorial Comrat al CNAJGS a realizat acțiuni de mediatizare. Au fost difuzate 2 emisuni radio cu titlu "Юридические консультации" și "Параюрист рассказывает о своей деятельностиweb"- cu participarea parajuristului Fedoristova Alla. Coordonatorul Oficiului teritorial Comrat a participat la emisiunea televizată "Угол зрения" în cadrul căreia a fost prezentat sistemul de asistență juridică garantată de stat.

În ziarul local "Вести Гагаузии" nr. 34-38 a fost publicat articolul *Юридическая помощь гарантируемая государством*, nr. 105-106 articolul *Бесплатная юридическая помощь-всем*, și articolul intitulat *Как бесплатно воспользоваться помощью адвоката*.

O publicație a fost făcută și pe site-ul <http://www.gagauzinfo.md/> privind acordarea asistenței juridice primare de către parajurist în cadrul primăriilor Ciadîr-Lunga și Vulcănești.

Informații relevante actualizate referitor la asistența juridică garantată de stat (pentru populație, avocați, organele de drept) sunt accesibile permanent pe pagina web a CNAJGS (<http://www.cnajgs.md>) inclusiv pe pagina personalizată din rețeaua Facebook și Youtube.

Provocări majore, ce necesită intervenția altor autorități publice:

Cadrul normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare. Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației și care depășesc competența CNAJGS (reglementarea expresă a condițiilor acordării AJGS în situațiile de amnistie, extrădare și transfer a condamnaților; reglementarea expresă a condițiilor acordării AJGS victimelor și persoanelor vătămate; reglementarea participării apărătorului în cazul renunțării la apărător, înlocuirii apărătorului, substituirea apărătorului ales cu un avocat care acordă AJGS; acordarea asistenței juridice persoanelor condamnate la privațiune de libertate; instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite etc.).

Sistemul de verificare a capacității de plată a solicitanților de AJGS s-a dovedit a fi ineficient și nu permite excluderea abuzurilor din partea solicitanților. Mecanismul de testare a veniturilor solicitanților de AJGS, încă nu funcționează eficient. Deși, reglementările necesare au intrat în vigoare, OT-le ale CNAJGS se ciocnesc în continuare cu lipsa accesului la bazele de date informaționale (fiscale, cadastrale, ale ÎS "Registru", etc.).

Au fost înaintate demersuri, în vederea încheierii acordurilor de colaborare între Oficiile teritoriale și deținătorii de registre: CNAS, Registru, Cadastru, Inspectoratul Fiscal de Stat.

O primă condiție pentru a putea încheia acorduri între OT-le și deținătorii de registre este înregistrarea în calitate de operatori ai datelor cu caracter personal, activitate care este în proces de desfășurare.

Mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru AJGS în cazurile când beneficiarii au obținut asistența juridică gratuită, ducând în eroare OT al CNAJGS cu privire la situația financiară, precum și în cazurile în care beneficiarii asistenței juridice pe cauze civile obțin câștig de cauză, urmând a fi recuperate cheltuielile de asistență juridică de la partea care a pierdut procesul. Cadrul legal care ar permite recuperarea cheltuielilor a intrat în vigoare și în martie 2016 au fost elaborate și aprobate modele de acte privind recuperarea cheltuielilor. Totuși, cazuri de aplicare a mecanismului propriu zis încă nu au fost înregistrate.

Diversificarea spectrului de servicii de AJGS. Conform *Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017*, diversificarea spectrului de servicii de AJGS constituie în continuare un obiectiv al CNAJGS. Pilotarea unor noi modele de acordare a AJGS, inclusiv crearea unei platforme online de AJGS, ar permite beneficiarilor să-și soluționeze

mai eficient problemele juridice. Aceste măsuri sunt orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile și constituie unul dintre obiectivele strategice ale CNAJGS, asigurând astfel un grad mai înalt de accesibilitate a serviciilor de AJGS.

Diversificarea spectrului de servicii de AJGS va atrage după sine creșterea volumului de lucru și noi tipuri de activități. Volumul crescând de asistență juridică acordată, diversificarea spectrului de activități, extinderea sistemului de asistență juridică primară, prin intermediul parajuriștilor, instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești, crearea birourilor și extinderea numărului de avocați publici precum și instituirea altor scheme de acordare a AJGS necesită alocarea de resurse umane și financiare. Având în vedere experiența anterioară, este crucial să fie identificate și alocate în prealabil resursele necesare care ar permite funcționarea sistemului de AJGS fără deficiențe.

Odată cu aplicarea mecanismelor de recuperare a cheltuielilor pentru serviciile de AJGS, de verificare a veniturilor solicitanților de AJGS și implementarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești urmează o nouă etapă de revizuire a schemei de încadrare a personalului.

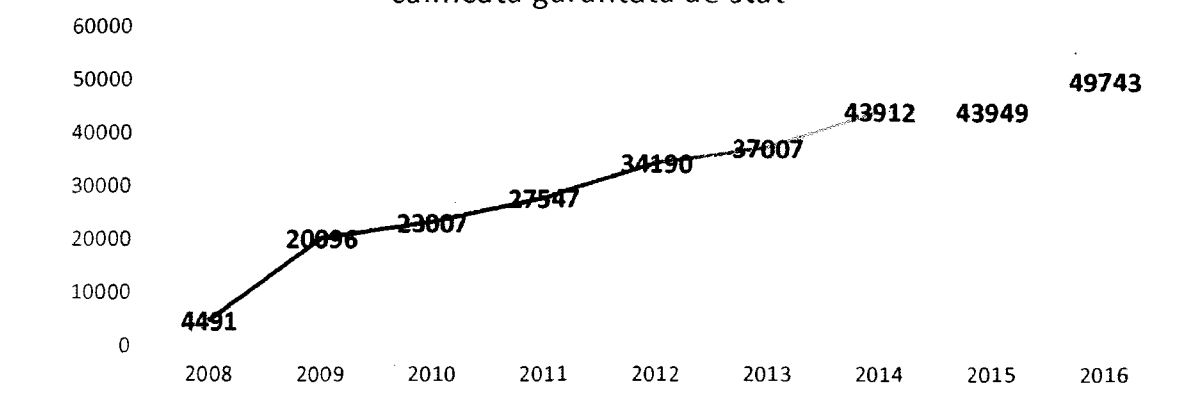
Majorarea remunerării pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat prestate de avocați la cerere, avocați publici și parajuriști, precum și a personalului Oficiilor teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS. Cadrul legal privind remunerarea avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate a fost aprobat în anul 2008, tarifele stabilite, nefiind schimbate până în prezent. Și remunerarea personalului Oficiilor teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS rămâne a fi mai mult decât modestă în raport cu volumul și complexitatea lucrului efectuat, acestea fiind defavorizți și de lipsa statutului de funcționari publici.

II.2 ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI PERSOANELOR AUTORIZATE SĂ ACORDE SERVICII DE AJGS.

Oficiile teritoriale ale CNAJGS își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS* și a *Regulamentului funcționării OT ale CNAJGS* aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare OT este condus de un coordonator, având angajați câte un contabil și unul (Comrat) sau mai mulți (Chișinău, Bălți, Cahul) consultanți.

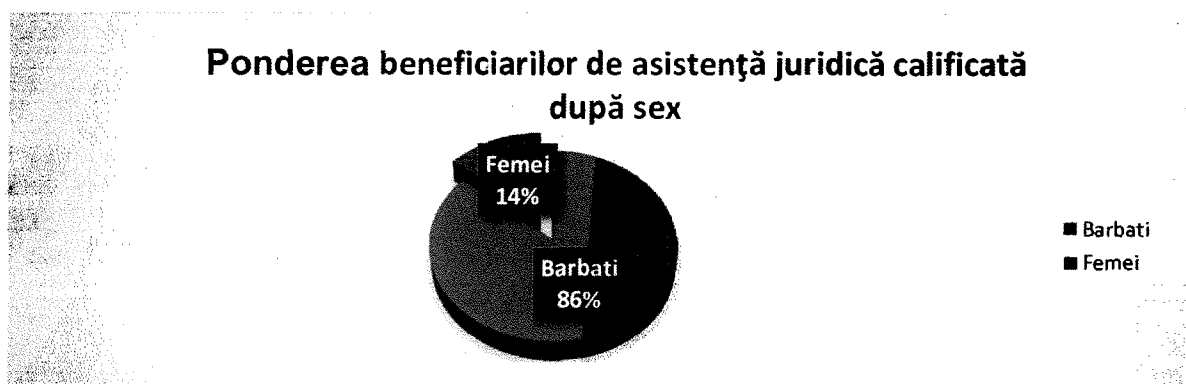
Volumul asistenței juridice acordate. În anul 2016 de asistență juridică calificată garantată de stat au beneficiat 49 743 persoane. Din numărul total de beneficiari 2 842 au fost minori și 6 845 au fost femei. Totodată, din cele 49 743 cazuri de acordare a AJGS în 44 850 cazuri a fost acordată asistența juridică ordinară (dintre care 45 392 au constituit cauze penale și 4 351 cauze non-penale), iar în 4 893 cazuri a fost acordată asistența juridică de urgență (în caz de reținere în cauze penale și contravenționale).

Evoluția numărului de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat

În anul 2016, numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat a crescut în raport cu numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat în anul 2015. În comparație cu anul 2009, numărul de beneficiari este mai mare cu aproximativ 147 %¹.

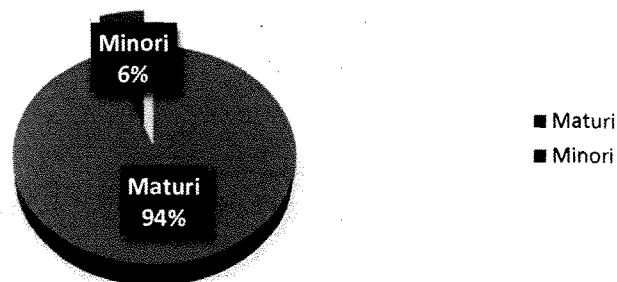
Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după sex

În anul 2016, 42 898 (86 %) din beneficiarii de asistență juridică calificată sunt bărbați, iar 6 845 (14 %) sunt femei.

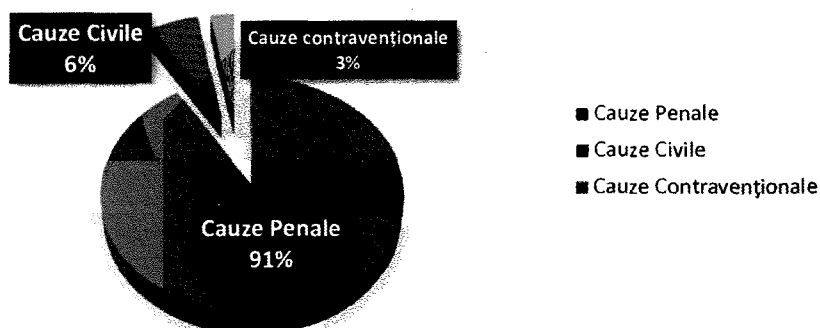
¹ La prezentarea graduală a volumului de lucru nu a fost luat în calcul situația pentru anul 2008, deoarece activitatea sistemului a început în septembrie 2008, fiind reflectată activitatea pentru lunile septembrie - decembrie 2008.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după vârstă

Din numărul total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat 46 901 (94 %) sunt maturi și 2 842 (6 %) sunt minori.

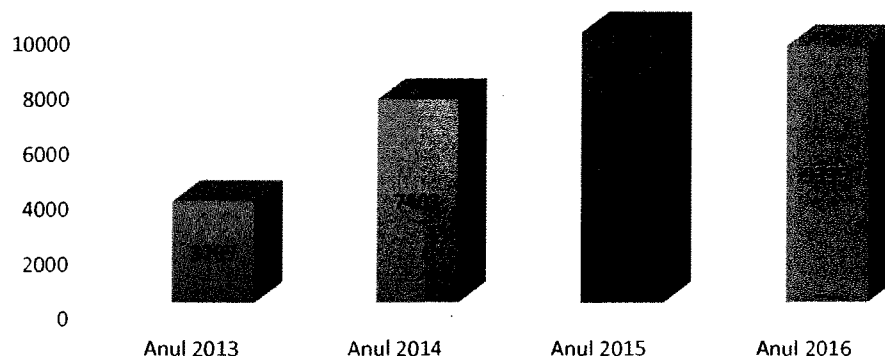
Ponderea asistenței juridice calificate garantate de stat (după tipul cauzelor)

În perioada raportată, a fost acordată asistență juridică calificată în 49 743 cauze (dintre care 45 392 (91 %) au constituit cauze penale, 2 904 (6 %) cauze civile și 1 447 (3 %) cauze contravenționale .

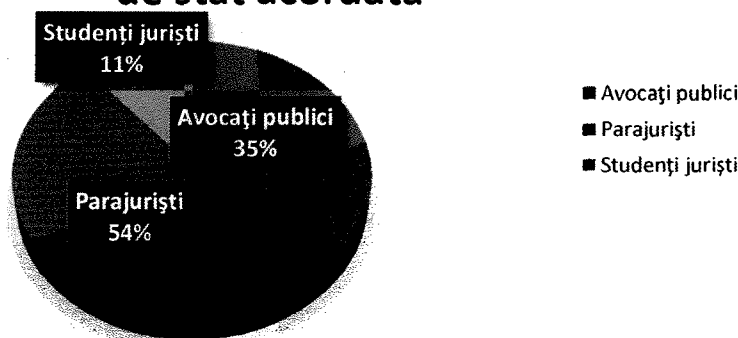
Totodată, în anul 2016, **9 335 persoane au beneficiat de asistență juridică primară** garantată de stat. Datele statistice detaliate pe acest segment sunt colectate începând cu anul 2013, respectiv diagrama de mai jos prezintă informația pe ultimii patru ani:

Evoluția numărului de beneficiari de asistență juridică primară garantată de stat

Prin urmare, în anul 2016 **numărul de beneficiari de asistență juridică primară a crescut** cu aproximativ 32 % în raport cu numărul de beneficiari din anul 2014 și cu 164 % în comparație cu 2013 .

Ponderea asistenței juridice primare garantate de stat acordată

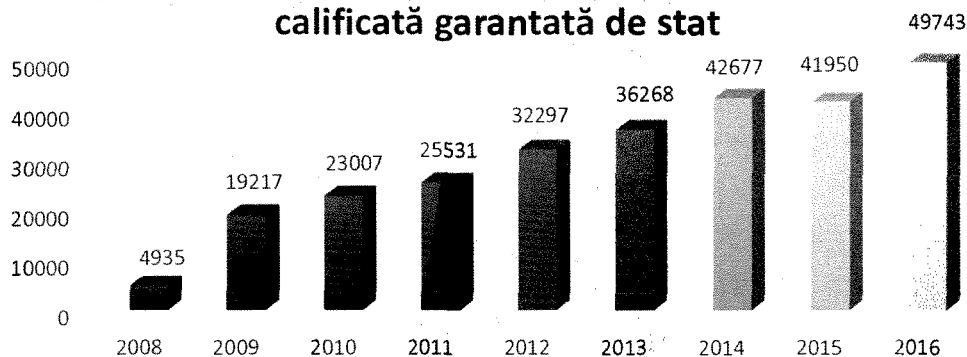

Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a 42 de parajuriști, 16 avocați publici și 13 de studenți ai facultăților de drept, astfel în 5 571 cazuri (54 %) asistența juridică primară a fost acordată de către parajuriști, în 3 092 cazuri (35 %) de către avocații publici și în 672 de cazuri (11%) de către studenții facultăților de drept cu mentoratul avocaților publici.

Sumând beneficiarii de asistență juridică calificată și asistență juridică primară, constatăm că **numărul total de beneficiari de AJGS în anul 2016 a constituit 59078 beneficiari. Concluzionăm că, volumul de AJGS acordată este în continuă creștere.**

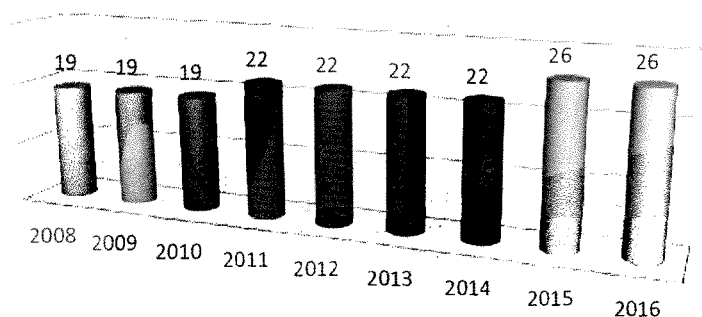
Volumul de lucru al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS. Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, creșterii numărului de beneficiari și prestatorilor de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestate, **volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate.**

Evoluția numărului de decizii de asistență juridică calificată garantată de stat

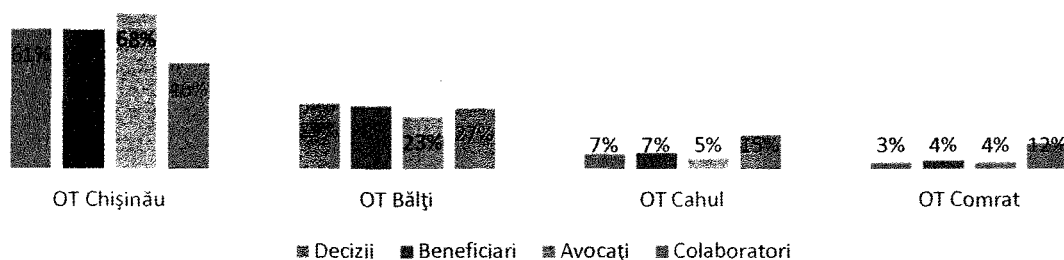
În perioada anilor 2009-2016 **volumul a crescut cu aproximativ 147 %** (de la 19 217 decizii de acordare a asistenței juridice garantate de stat până la 49743² decizii în 2016), însă **personalul OT ale CNAJGS a crescut la număr cu doar 36 %** (de la 19 la 26 unități):

Evoluția numărului de angajați ai OT ale CNAJGS

Repartizarea volumului de lucru și resurselor umane între OT ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

Ponderea volumului de lucru și resurse umane pe OT ale CNAJGS

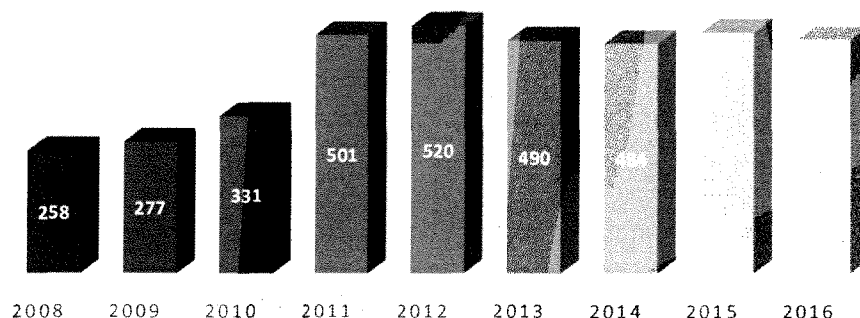

Prestatorii de servicii de asistență juridică calificată garantată de stat. Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **491 avocați** care acordă asistență juridică

² Nr. de decizii este mai mic decât numărul total de beneficiari/cauze, deoarece în cazul asistenței juridice de urgență în afara programului de lucru a OT ale CNAJGS, în majoritatea cazurilor, nu se emit decizii, avocații fiind contactați direct, în baza graficelor de serviciu plasate pe site-ul www.cnajgs.md la rubrica "Graficele de serviciu ale avocaților".

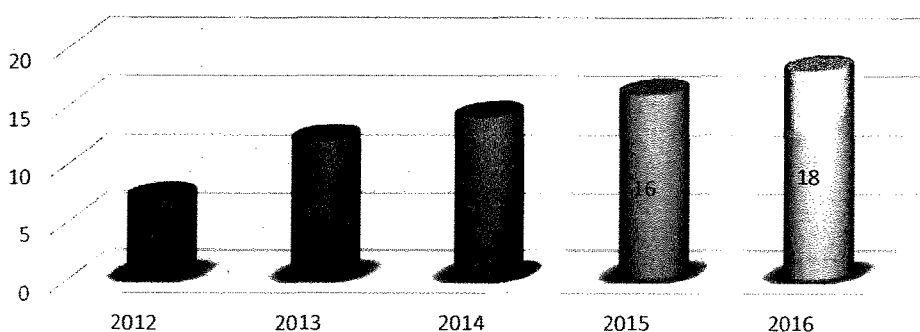
calificată garantată de stat, dintre care **16 avocați publici**, **28 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor, **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE AVOCAȚI CARE ACORDĂ AJGS

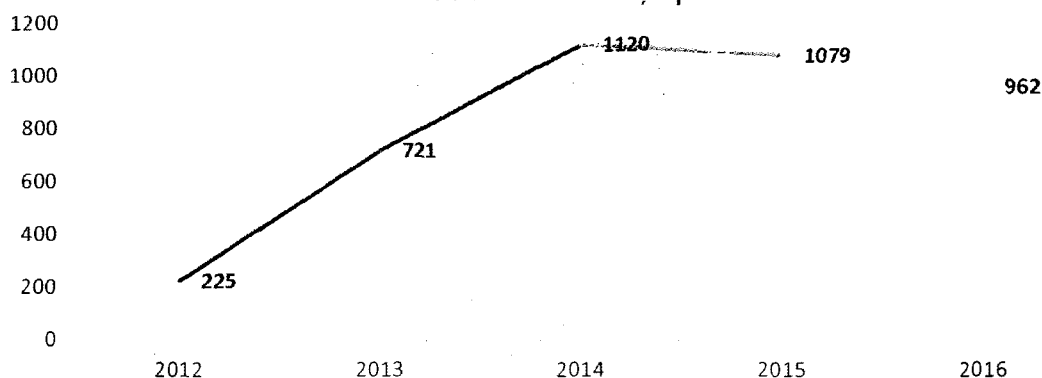
Pentru anul 2016, în baza *SRSJ 2011-2016* și altor documente de politici naționale, CNAJGS a extins rețeaua de avocați publici pe întreg teritoriul țării cu suplinirea listei cu încă 2 avocați publici. În anul 2016, în sistemul de acordare a AJGS au fost înregistrate 18 unități de avocat publici, dintre care 12 în mun. Chișinău și câte 2 în raza de activitate a OT Bălți, OT Cahul și OT Comrat.

Evoluția numărului de avocați publici care acordă AJGS

În anul 2016, avocații publici au acordat asistență juridică calificată garantată de stat pe un număr de 962 cauze (dintre care 862 cauze asistență juridică ordinară și 100 cauze de asistență juridică de urgență), iar asistență juridică primară în 3 092 cazuri.

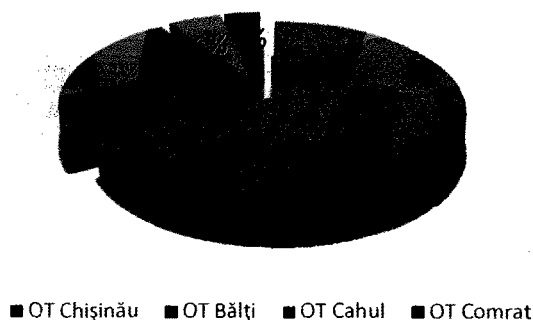
Evoluția numărului de cauze de asistență juridică calificată acordată de avocații publici

Totuși, numărul mai mic de cauze înregistrat în anul 2016 în raport cu 2015 este condiționat de faptul că, pe parcursul anului 2016 trei unități de avocat public au fost vacante.

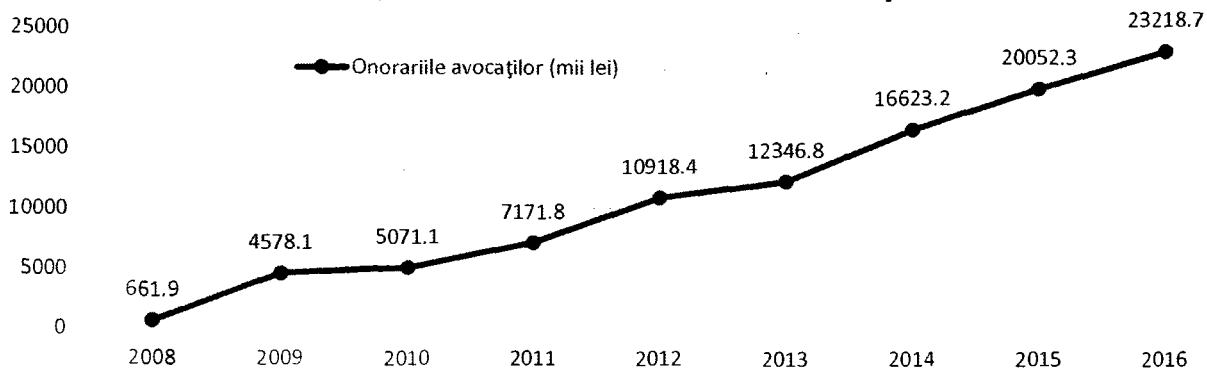
Este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de avocați, marea majoritate fiind concentrată în Chișinău:

Ponderea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat pe Oficii Teritoriale ale CNAJGS

De asemenea, a fost înregistrată și o creștere a cuantumului onorariilor achitate avocaților pentru serviciile de asistență juridică calificată.

Evoluția cuantumurilor onorariilor avocaților

Cuantumul onorariilor anuale plătite avocaților a crescut, în anul 2016 în raport cu anul 2015. Majorarea cuantumului este determinată de creșterea volumului de muncă, dar nu de majorarea tarifelor stabilite în vederea remunerării serviciilor prestate de avocați.

Calitatea serviciilor de AJGS. Aspectul calității serviciilor de AJGS își păstrează importanța în cadrul determinării priorităților de activitate ale CNAJGS.

Unele elemente ale mecanismului de asigurare a calității au fost puse în aplicare începând cu 2009. În ultimii ani de activitate CNAJGS a înregistrat rezultate remarcabile, reușind să revizuiască criteriile și să îmbunătățească procedura de selectare a avocaților în vederea acordării asistenței juridice calificate garantate de stat, să organizeze un număr impunător de ore de instruire inițială și continuă pentru avocații din sistem. Însă, fără cel de al patrulea element mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice calificate nu își avea finalitatea, or în lipsa unui mecanism de monitorizare este dificil să apreciezi care este situația la moment, respectiv și care sunt necesitățile de îmbunătățire pe viitor. Monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați, la fel ca și procesul de selectare și dezvoltare profesională a avocaților sunt orientate spre asigurarea acordării efective și de înaltă calitate a serviciilor de AJGS. Astfel, elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat a devenit unul dintre obiectivele principale de activitate ale CNAJGS. Monitorizarea internă are un specific administrativ, fiind monitorizată și evaluată activitatea avocatului din punct de vedere administrativ și de organizare a activității. Procedura constă în verificarea corespunderii activității avocatului cu exigențele instituite de către CNAJGS, ceea ce însumează aspectele tehnice ale activității. Însă, referitor la strategia aplicată în cazurile în care acordă AJGS, avocatul nu primea nici o apreciere. Pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea calității AJGS acordate, în 2015 a fost elaborat, aprobat și testat noul mecanism de monitorizare externă a calității AJGS. Desfășurarea monitorizării externe a calității AJGS în 2016 nu a fost posibilă din lipsa resurselor financiare, însă acesta constituie un obiectiv prioritar al CNAJGS și urmează a fi realizat în conformitate cu Planul de acțiuni al CNAJGS.

Instruirea continuă a avocaților reprezintă la fel unul dintre instrumentele de asigurare a calității serviciilor de AJGS. Astfel, în anul 2016 avocații care acordă AJGS au beneficiat de sesiuni de instruire organizate de către partenerii de dezvoltare în colaborare cu CNAJGS. În rezultat, majoritatea avocaților, înscriși în Registrul persoanelor autorizate să acorde AJGS, au participat la instruire.

Pentru a asigura necesitățile de instruire inițială și continuă ale avocaților CNAJGS a considerat oportun de a consulta opinia avocaților, așa încât să poată demonstra o abordare ulterioară coerentă în domeniu. Rezultatele consultațiilor și cercetărilor în domeniul instruirilor se reflectă în Raportul cu privire la instruirea avocaților care acordă AJGS. Urmare a consultărilor și determinării necesităților de instruire CNAJGS a elaborat și a aprobat Curriculum-urile de instruire inițială și continuă a avocaților și Curriculum de instruire continuă a avocaților care acordă AJGS copiilor victime sau martori ale infracțiunii.

Evidența, monitorizarea și evaluarea activității de acordare a asistenței juridice garantate de stat de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS.

În anul 2016 au fost efectuate vizite de monitorizare a activității OT ale CNAJGS de către Comisia de monitorizare și evaluare constituită în cadrul AA al CNAJGS. În cadrul vizitelor au fost monitorizate aspectele activității OT referitor la: buna funcționare a OT; resurse umane;

lucrări de secretariat și arhivă; evidența contabilă și documentația financiară; prestatorii de servicii (evidența, documentarea, monitorizarea); asistența juridică calificată; asistența juridică de urgență; asistența juridică primară; interacțiunea cu avocații, organele de drept și beneficiarii; interacțiunea cu CNAJGS; mediatizarea activității de acordare a AJGS.

Ca urmare a observațiilor efectuate în procesul de monitorizare, comisia formulează **recomandări de îmbunătățire a activității OT**. Gradul de îndeplinire a recomandărilor formulate în procesul de monitorizare este evaluat în cadrul următoarei vizite.

Pentru a facilita **accesul la datele statistice**, dar și procesarea solicitărilor de AJGS, sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat în continuare. **Sistemul este accesibil publicului larg**. Oricine este interesat referitor la AJGS acordată, poate vizualiza informația statistică care îl interesează online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md> ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația. **Baza de date este complexă** și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Consiliul Național
pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

Statistica CNAJGS

Specificare cerere

General

Perioada

de la 2016 ▼ Ian ▼ 31 ▼ până la 2017 ▼ Ian ▼ 31 ▼

Localitatea

Republica Moldova ▼

Solicitare asistență

Tipul asistenței

Etapa procesuală

Temeiul desemnării

Baza legală

Articol / Aliniat / Litera /

Solicitant

Organul solicitant

Sursa: <http://statistica.cnajgs.md/>

Sistemul permite generarea automată a deciziei de AJGS, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare dezvoltării sistemului de AJGS, în același timp duce la optimizarea schimbului de date dintre OT ale CNAJGS, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității OT ale CNAJGS.

Pentru a asigura transparența în activitatea desfășurată **datele statistice compilate** sunt actualizate permanent pe *site-ul oficial* www.cnajgs.md la rubrica "Activitatea", „Date statistice”.

Colaborarea OT ale CNAJGS cu organele de drept. Colaborarea OT ale CNAJGS cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent. De activitatea întreprinsă în comun, depinde promptitudinea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuitalui, învinuitului, inculpatului în procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă AJGS. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde. Astfel în anul 2016, coordonatorii OT ale CNAJGS au organizat întruniri cu reprezentanții organelor procuraturii, cu avocații din raioane în care au fost constatate deficiențe în activitatea OT-ale, cu reprezentanții Centrului de Protecție a Datelor cu Caracter Personal, vederea înregistrării Oficiilor teritoriale în calitate de operatori de date cu caracter personal.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2017

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului (acestea derivând din *SRSJ 2011-2016*, *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016*, *Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016*, *Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2014 – 2016* și alte documente de politici care stabilesc obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat):

1. Consolidarea capacității CNAJGS și a OT ale CNAJGS de organizare și administrare a procesului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:

- a) Analiza rapoartelor trimestriale de activitate a Oficiilor teritoriale și a datelor statistice colectate;
- b) Monitorizarea activității Oficiilor teritoriale ale CNAJGS;
- c) Optimizarea performanței sistemului de evidență automatizată a datelor statistice;
- d) Elaborarea și lansarea programului de evidență electronică a serviciilor de asistență juridică primară acordată;
- e) Elaborarea propunerilor de buget și estimărilor pentru sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2018-2020;
- f) Identificarea unor surse adiționale pentru asistența juridică garantată de stat;
- g) Elaborarea, aprobarea și prezentarea raportului de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2016;
- h) Revizuirea cadrului normativ în domeniul asistenței juridice garantate de stat și promovarea modificărilor;
- i) Înregistrarea în calitate de operator de date cu caracter personal a OT-ale ale CNAJGS;
- j) Implementarea mecanismului de acces la bazele de date pentru verificarea capacității de plată a solicitanților de asistență juridică garantată de stat;
- k) Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat;
- l) Consolidarea capacităților instituționale ale CNAJGS, ale Aparatului administrativ al CNAJGS și a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS;

- m) Majorarea remunerării pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat prestate de avocații la cerere, avocații publici și parajuriști, precum și a personalului Oficiilor teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS.

2. Diversificarea spectrului de servicii de AJGS:

- a) Dezvoltarea rețelei de parajuriști în localitățile rurale și urbane;
- b) Crearea unei platforme online de asistență juridică garantată de stat;
- c) Implementarea și extinderea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești;
- d) Efectuarea unui studiu privind necesitatea unor noi metode de asistență juridică primară;
- e) Implementarea noilor metode de asistență juridică primară prin proiecte-pilot;
- f) Elaborarea criteriilor (standardelor) de stabilire a complexității cauzelor contravenționale, civile sau de contencios administrativ, din punct de vedere al dreptului material sau al celui procesual, pentru care se oferă asistență juridică calificată garantată de stat persoanelor care nu dispun de mijloace pentru plata acestor servicii.

3. Îmbunătățirea calității serviciilor de AJGS:

- a) Monitorizarea calității serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat;
- b) Monitorizarea calității serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat acordată de parajuriști;
- c) Elaborarea mecanismului de monitorizare a asistenței juridice primare acordate de asociațiile obștești;
- d) Monitorizarea asistenței juridice primare acordate de asociațiile obștești;
- e) Susținerea Uniunii Avocaților în procesul de monitorizare a respectării standardelor profesionale de activitate de către avocați;
- f) Consolidarea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS;
- g) Actualizarea listelor avocaților, inclusiv a celor specializați în cauzele cu implicarea copiilor;
- h) Analiza notelor informative privind deficiențele în sistemul de justiție a Republicii Moldova ce au tangență cu dreptul la apărare
- i) Expedierea notelor informative partenerilor CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale referitor la situația actuală în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat
- j) Efectuarea vizitelor în teritoriu și realizarea întrunirilor cu partenerii CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale, realizarea întâlnirilor tematice cu UA dedicate asigurării calității asistenței juridice garantate de stat
- k) Instruirea și asistenta metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat;
- l) Instruirea personalului aparatului administrativ și al oficiilor teritoriale ale CNAJGS;
- m) Elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați în asistența juridică garantată de stat în cauzele care implică copii;
- n) Elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați să acorde asistență juridică garantată de stat persoanelor victime ale infracțiunilor;
- o) Elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați să acorde asistență juridică garantată de stat solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid;

- p) Elaborarea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică pe cauze non-penale, inclusiv cu implicarea copiilor;
- q) Realizarea unui studiu privind evaluarea mecanismului de repartizare a cauzelor;
- r) Elaborarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite

4. *Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a AJGS și a accesului la informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor:*

- a) Plasarea informației relevante pe pagina web a CNAJGS;
- b) Desfășurarea campaniilor de informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat;
- c) Elaborarea unui spot publicitar destinat serviciilor de asistență juridică garantată de stat.

Obiectivele operaționale pentru anul 2017 se reflectă în Planul de acțiuni pentru anul 2017 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017 și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).